

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Még jelenik minden nap a hetű és
annep után napok kivételévelSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kérésre visszavásárolja
vagy megvásárolja nem vállalkosik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 18.

Állami nevelés a kath. autonomiai kongresszuson.

A kath. autonomiai kongresszuson, ahol még a legszélsőbb kormánypart is — Apponyi Albert gróf vezetése alatt — azon fáradozik, hogy ha most nem is lehet valamennyi jogainkat érvényesíteni, legalább ünnepélyes óvástétellel, vagy mint Apponyi Albert gróf nevezi: jogfentartó nyilatkozattal biztosítsák azokat, különös, az egész tárgyalás menetéből hangosan kirívó nyilatkozat hangzott el, mely ideális állapotnak hirdette azt, ha valamennyi középiskolánk az állam kezében volna.

Tette pedig ezt a nyilatkozatot Horánszky Nándor, az állandó miniszterjelölt, a kormány egyik bizalmas embere.

Indokolta pedig ezt a különös és a kath. autonomiai tárgyalásokba egyáltalán nem illő nyilatkozatát egy még bántóbb nyilatkozattal — bivatkozván arra, hogy ő nemcsak katolikus, hanem egyúttal magyar is.

Horánszkynek mint kongresszusi tagnak tudnia kellene, hogy az ötvenkét kath. középiskola közül tizenkettő a kultuszminiszter vezetése alatt áll, negyven pedig a szerzetes-rendek kezében van.

Tudnia kelle e, hogy ezek valamennyien versenyeznek egymással a magyar hazafias nevelés terén. Csak néhány nap előtt közöltük lapunkban a protestáns Bartha Miklósnak abbéli véleményét, hogy ezek a középiskolák hazafiság dolgában éppen olyanok, mint a híres debreczeni, pataki, pápai és enyedi kollégiumok, melyeket a hazafiság fellegrárainak szoktak tekinteni.

És Horánszky mégis államosítani akarná őket.

Ha a kongresszus nyomon követné Horánszkyt ebben a szomorú lemondási politikában, akkor csakhamar eljutna ahhoz az autonomiai tervezethez, a melyet — talán a kormány is elfogadna.

De másnak aztán nem is kellene.

A kongresszus azonban nem hajlandó e téren követni Horánszkyt. A kongresszusnak egyik világi tagja pedig ugyan csak kormányparti, nyomban kijelentette, hogy ez csak Horánszkynek a privát véleménye.

Majláth püspök pedig élénk sajnálkozását fejezte ki, hogy e kongresszuson, a püspöki kar jelenlétében ilyen nyilatkozat hangzott el.

Horánszky nyilatkozatának különben — úgy értesülünk fővárosi tudósítónktól — olyan hatása volt a kongresszuson, a melyre Horánszky éppen nem gondolt.

A katolikus autonomiai kongresszus pénteki ülésén ugyanis óriási konsternációt keltett Horánszky Nándornak az a nyilatkozata, hogy az iskolák tekintetében az volna az ideálja, ha azok államosítatnának.

Erre a kijelentésre senki sem volt elkészülve és így bombaszerűen hatott még a nem ellenzéki állásponton levőkre is. Néhány percig valósággal forrongott az egész gyülekezet és a kedélyek sehogyan sem tudtak lecsillapodni. És súlyt kölcsönzött ennek a nyilatkozatnak az, hogy miniszterjelöltől eredt, attól, a kiről föltételezik, hogy a kormány nevében beszélt ezúttal is, mint akkoron a kormány megbízásából cselekedett, a mikor annak idején ismeretes halasztó indítványát megtette.

A szünet után a kongresszus ellenzéki főemberei a társalgóba tódultak és Apponyi Albertet vették körül. Egyhangulag méltatlankodtak azon, hogy Horánszky ebben a gyülekezetben és mint a katolicizmus egyik kiküldött bizalmi férfija tette meg ezt a nyilatkozatot. És megokolását is, a mely szerint a magyarsága juttatta volna őt erre a nézetre, erélyesen lezúgták. Eyyre hajtogatták:

— Hát mi mindannyian nem vagyunk-e elsőben is magyarok, azután katolikusok?

Apponyit szintén frappirozta Horánszkynek e kijelentése és megjegyezte: — Nándortól sohasem hallottam ehhez hasonlót.

És a szünet után Majláth püspök nem késett kifejezést adni sajnálkozásának, hogy a kongresszuson ilyen nyilatkozat tételelt.

És a helyzet Horánszky kijelentése és Majláth püspök beszéde után merőben megváltozott. A hangulatból ítélve igen sokan találkoznak a javaslat pártolói közül, a kik az ellenzék soraiba állanak. Nem kevesen pedig a 27-es bizottság javaslatának eddigi pártolói közül egyszerűen tartózkodni fognak a szavazástól.

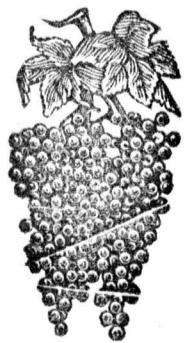
Bizottsági ülések.

A képviselőház állandó igazoló bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor Szentiványi Árpád elnöklété alatt ülést tartott, melyen Györy Elek gyomai és Plósz Sándor rigyiczai mandátumát megvizsgálván, a megbízó leveleket a törvényeknek megfelelőeknek találta és a kérvény és panasz beterjesztésére főtartott 30 nap elteltén, a két képviselőt végleg igazolt képviselőnek nyilvánította. Megvizsgálta azután a bizottság Werner Gyula magyar-igeni mandátumát, azt is rendben találta s ennélfogva Werner Gyulát a harmincz nap fentartásával igazolta. Végezetül vizsgálat alá vették a magyar országgyűlés kebelébe delegált negyven horvát képviselő megbízó levelét, ezeket is a törvénynek megfelelőeknek találták s ehhez képest a horvát képviselőket is igazolták.

A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap déli 12 órakor Fabinyi Teofil elnöklété alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről Plósz Sándor igazságügyminiszter volt jelen. A bizottság a krajovai alkonzulátusnak konzulátussá történt kiegészítéséről szóló miniszterelnöki jelentés előadásával Rabár Endrét, — a Nagy-Britanniával és Irhonnal kötött, közönséges büntettesek kölcsönös kiadására vonatkozó államszerződés XI. pontjának módosításáról, továbbá a Romániával ugyancsak a büntettesek kölcsönös kiadásáról kötött államszerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat előadásával pedig Issekutz Győzöt bizta meg, a mivel az ülés véget ért.

Az osztrák-magyar-orosz kereskedelmi szerződés.

Az Allgemeine Correspondenz című lap tudósító egy munkatársa — mint Bécsből jelentik — [tegnap beszélgetést folytatott e y előkelő orosz diplomatával az Ausztria-Magyarország és Oroszország között kötendő kereskedelmi szerződés eshetőségeiről. Az orosz államférfi kijelentette, hogy soha kedvezőbb alkalom nem fog kínálkozni arra, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország kölcsönösen megóvhas-sák kereskedelem-politikai érdekeiket, mint a minő a német vámtarifa által előállott s remélhető is, hogy ugy Ausztria és Magyarország, mint Oroszország is sietni fognak kölcsönösen biztosítani maguknak a piacokat terményeik számára. A bécsi kereskedelmi egyesületben különben legközelebb tanácskozás lesz a kereskedelmi szerződések tárgyában és azon a kereskedelmi miniszter is meg fog jelenni.

Természetes magyar hegyi borok!

fehér siller és vörös kitűnő
minőség, literje 28, 30,
32, 40, 44 és 50 kr.

100 liter 18, 20, 22 forint.

Mertz Nándor

csemege- és borkereskedőnél,
Nagyvárad, Nagy-Körözs-utca,
Mertz-ház.

16-2-10. Telefon 134. szám.

Legnagyobb raktár
kitűnő idei karczos,
uj és ó borokban.

Első és legrégebb biharmegyei
gyümölcs kiviteli üzlet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 18.

A mai ülésen ismét koccintgattak a gróf **Teleky Domokos** jókedvű választói. Mivel ugyanis a Kuria **Teleky** gróf mandátumát itatás-ételés címén semmisítette meg, **Justh Gyula** a házszabályok alapján indítványozta, hogy a választást ne írják ki, hanem utasítsák az ügyet a bizottsághoz — nem kell-e megfosztani a kerületet bizonyos időre a választás jogától.

Erdekes kis vita kapcsán ily értelemben határoztak.

Aztán érdekes vita volt az **ujonczjutalék**-ről szóló törvényről, melyet **Tóth János** és **Molnár Jenő** támadtak és ez a vita **Fejérváry** bárónak alkalmat adott arra, hogy kijelentse, hogy semmi közünk Ausztria alkotmányához, meg hogy ő nem ad semmit az újságok irkáljára.

Az ellenzék viharos derűtségben tört ki s a többség elfogadta a javaslatot.

Végül **Rákosi Viktor** interpellált a zengerajok dolgában szellemesen és nagy hatással.

Gróf **Apponyi Albert** elnököl.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után több bejelentés következett, többek között a deési mandátum, amely **Teleky Domokos** gróft megfosztotta a képviselőségtől.

Elnök felsorolja a választásból kifolyólag a legközelebbi teendőket.

Felkiáltások a szélsőbalon: Halljuk az indokolást! Indokolás nélkül nem lehet határozatot hozni! (Zaj).

Madarász József kéri az indokolás felolvasását. Arról van szó, hogy bármi jön a képviselőház elé, annak indokolását is fel szokták olvasni, ha csak egyetlenegy képviselő is követeli.

Kéri az elnököt, hogy az indokolást olvastassa fel.

Elnök véleménye szerint nem szükséges az ítélet indokolásának felolvasása, mert a törvény csak abban az esetben utasítja az egész ítéletet az állandó igazoló bizottsághoz, annak megvizsgálása céljából, hogy fenn forog-e annak esete, hogy a választókerület a képviselői választástól egy időre megfosztassék.

Már pedig a kuriai ítéletről ez nem tűnik ki. Ha azonban a képviselő orak kívánják, az indokolás felolvasatását elrendelem.

Farkas József jegyző felolvassa az ítélet indokolását.

A deési választó-kerület joga.

Justh Gyula kéri, hogy az ítéletet adják ki az igazoló-bizottságnak. Ez precedens lesz. Most fog eldőlni, hogy új rendszer van-e, vagy a régi. Itt van a megye. A törvény világos.

Kéri a házat, hogy szigorúan ragaszkodjék a házszabályok rendelkezéseisehez.

Plósz Sándor: Kétségtelen, hogy a házszabályok 111. és 115. §-ai közt ellentmondás mutatkozik, ezért legcélszerűbbnek tartja, ha a ház elfogadja a **Justh Gyula** indítványát.

Szederkényi Nándor csatlakozik **Justh** indítványához.

Elnök: Kérdést intéz a házhoz, vajjon a deési ítélet kiadassék-e az igazoló bizottságnak?

A ház ebben az értelemben határoz. Felolvassák ezután a stomfai mandátum ügyében hozott ítéletet.

Belitska Béni, az állandó bizottság előadója időközben több megválasztott képviselő megbízó levelét bemutatja, ezek besoroztatnak a bizottságokba.

Bemutatja a horvát képviselők igazolásáról szóló jelentést is.

A ház a jelentéseket tudomásul vette.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter benyújtja jelentését az országos tanítói nyugdíj és gyámintézet 1900. évi állapotáról.

Elnök: Következik a napirend:

Az ujonczjutalék

mennyiségéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Münnich Aurél előadó röviden ismerteti és elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

A véderőjavaslatok.

Tóth János hosszasan, közjogiilag fejtegeti, hogy a 67-iki kiegyezési törvény értelmében az ujoncz megajánlás is csak az alkotmányos Ausztriával egyetemben történhetik meg. De négy év óta csak nálunk történik ez alkotmányos uton, míg odaát nem. Nem közömbös ez ránk nézve, hogy a közös hadügyet Ausztriában alkotmányosan vagy a 14. §-sal tartják fenn.

Nekünk kötelességünk arra ügyelni, hogy

a magyar alkotmányt a magyar kormány szét ne tördelje az osztrák kedvéért. Az ő felszólalásával a magyar alkotmányt akarja megvédeni.

E közjogi fejtegetések után azt állítja, hogy egész védelmi rendszerünk törvényen kívül áll, mert 1901. decz. 31-én lejárt a régi törvény hatálya.

Miért nem újították meg hamarabb. S volt idő, mikor a hadügyi kormány a tízévi ujonczmegállapítást is keveslette, a véderő stabilitása érdekében hosszabb időre öhajította megállapítani.

Papp Zoltán: Örök időkre!

Tóth János: Mostanában megváltozott a hadügyi kormány nézete. Miért? Mert az osztrák alkotmány csödbe jutott.

Fejtegeti aztán, hogy egész közgazdaságunkat megbénítja a katonaszolgáltatás óriási aránya, épen a legproduktivebb elemeket vonja el a munkától, azonfelül a póttartalékosokról szóló törvénnyel valósággal határ nélkül ki vagyunk szolgáltatva a közös hadügynek. Ez okoknál fogva nem fogadja el a javaslatot, hanem hat. javaslatot ad be, mely szerint, tekintve, hogy Ausztriában az alkotmányosság feltétele hiányzott, utasítsa a ház a minisztert, hogy az önálló hadseregre nézve tegyen mielőbb javaslatot. (Zajos helyeslés.)

Öt perc szünet.

Szünet után:

Molnár Jenő pártolja **Tóth János** javaslatát.

Madarász József a közös hadsereg ellen szól. Csodálkozik rajta, hogy az ellenzék részéről csak ketten szólaltak fel s már is be akarják zárni a vitát. A javaslatot nem fogadja el.

Fejérváry báró: Az ujoncz javaslatban semmi változás nem történik, nem érti tehát e szép frázisokat, a melyek a dolog érdemét nem illetik. A mi **Tóth** beszédét illeti, nem áll az, a mit ő mond, mert nekünk semmi közünk ahhoz, vajjon más állam megtartja-e alkotmányosságát. Azt nem mi vagyunk hivatalos megítélő, hogy mit tart Ausztria alkotmányosnak. Mi sem szeretnők, ha Ausztria feszegetné a mi belügyeinket. A kisipart lehetőleg pártoljuk.

Egyik lap megtámadta a 7-ik kerület honvéd tisztikarát. Ezt ő hazafiatlan cselekedetnek minősíti. (Ellenmondás, zaj.) Vizsgálatra ebben az ügyben szükség nincs. Kéri a javaslat elfogadását.

Molnár Jenő: A Budapesti Hirlap vádja nincs megcáfolva.

Fejérváry: Megmondottam, a vád alaptalan, az újságok irkálhatnak, a mit akarnak. (Hoch!)

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A Remington.

Írta: Kovács Dezső.

I.

A jó Isten úgy rendelte, hogy az ablakok alatt, a melyek a keskeny udvarra nyitnak, egy pár borostyán nyiladozott. A szürke nagy szobát átjárta a föld legkellemesebb illata s tűrhetővé tette egy kissé a levegőt, a mely elég poros volt. Jól látszott ez különben a vékony sugárnyalábokban, a melyek Isten tudja, mennyi akadálynak a legyőzése után, betévedtek déli-éltünként ide is.

Szivarfüst is akadt. Az öreg igtató, a kinek hosszú asztala volt a belső fal mellett, erősen pipázott. Hogy úgy fejezzem ki magamat, az ő dohányjának a szaga nyomta rá bélyegét az irodára. Valami pátriarkális dohányt szívott. Cigarettázni cigarettáztak mind pürsésűt, hercegovinait, török dohányt; **János** ur pedig, az öreg díjnok, a díjnokok nesztora, hetes dohányt szívott. Azt mondta, hogy csak így lehet az embernek idővel házat vennie. — Mert a világ halad, de a fizetés marad.

A hetes dohánynak pedig rossz az illata s minden további teketória nélkül már most meg-

mondhatom, hogy az érdemes ur végigkinozta vele magát is, az egész világot is, házat azonban mégsem épített magának. — Az ördög tudja, mit csinált a sok fizetésével.

A sugarakban gomolygó füstöt és a port azonban nem látta, nem érezte senki, mígnem az egyik szép tavaszutói napon, a mikor az égen egyetlen felleg sem uszott s a borostyánok ontották az illatot s rózsaszín hóval borították az ablakpárkányokat, be nem hozták a Remington-gépet.

Kelemen Ferencz, a díjnok volt az, a ki először érezte meg, hogy füst és por van a szobában.

Hol is kezdjem?

Az írógépet oda tették az ablak elé, a melyen behajlott a borostyán s a jácmin ága.

Óh, az a gép! Fényes és ragyogó volt, új és friss. Többet ért három díjnoknál s ragyogóbb és frissebb volt százezer díjnoknál.

— Uraim, próbát teszünk a nőekkel, hogy lehet-e használni őket az irodában, mondotta a főnök. Mindenki felállt s a főnök felé fordult; a pennák letevődtek az asztalok széleire s nem dugattak a fülek mellé. A mi annyi egy irodában, mintha szalutálnának az emberek.

— A kisasszony délután már fel fog jönni. Kérem, fogadják udvariasan s ha kell, segítsék. Különböző fejelem tekintetében teljesen egyenlő lesz önökkel, s kérem az irodaigazgató

urat, hogy éppen olyan szigorúan járjon el vele szemben is, mintha férfi volna.

A vén számár irodaigazgató kihintett egyet, s körülhordozta tekintetét a sok irnok s tisztelettel meghajtotta fejét a ruhafogas előtt, a hol a főnök ur állott; a honnan azonban az allokuczió után méltóságosan eltűnt.

— Tehát délután! gondolta mindenki.

Az igtató összenézte a pipáit s a legszébbik kivételével a többt mind bedugta a felöltője zsebébe.

Az embernek utóvégre ki kell csipnie magát.

Ezt gondolta **János** ur is, a ki hetes dohányt szitt és vele együtt mindenki s általánosán elhatározott, hogy délutántól kezdve új élet kezdődjék a törvényszéki irodában. Délben, mielőtt elmentek, mindenki messzemenő intézkedéseket tett ez új élet érdekében.

Nagy Ferencz, a második osztályú díjnok, letakarította az asztaláról a lim-lomot; **Szabó József,** a kinek a Remington-géptől balra volt az íróasztala, szegyet vert az asztalnak a gép felől eső lábába s oda akasztotta a szép új léniaját, a melynek réz volt beleeresztve az élébe. Ugyancsak ő volt az, a ki egészen rendbe hozta az asztala fölött függő kalendáriomot, a mennyiben leszakított róla minden olyan napot, hetet és hónapot, a mely már elmúlt. Fényesen és ragyogóan tüdőkölt május 31-ike.

Interpellációk.

I.

Ülés végén **Rákosi Viktor** a német zengérvájok ügyében szellemes beszéd kíséretében a következő interpellációt intézte a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a fővárosban, rendőri engedéllyel ennyire felburjánzottak a német énekes kávéházak, melyek ugy művészi, mint erkölcsi szempontból erős kifogás alá esnek?

2. Szándékozik-e a miniszter ur a főkapitánynak utasítást adni, hogy jövőre egyáltalán ne adjanak ilyen a világ egyetlen városában meg nem történt zsánerű művészetre engedélyt?

3. Szándékozik-e intézkedni és mikép, hogy ezen germanizáló és erkölcsrontó fészkek záros határidő alatt, de végkép elpusztuljanak?

II.

Utána **Solymossy Odön** báró a megrendelések gyűjtése körül felburjánzott visszaéléseket ostromozza s ezt az interpellációt intézte a kereskedelemügyi miniszterhez:

1. Van-e tudomása az igen tisztelt kereskedelemügyi miniszter urnak arról, hogy dacára az 1884. évi XVII. t. cz. 50. §-át módosító 1900. évi XXV. cz.-nek, még most is történnek visszaélések a megrendelések gyűjtése körül?

2. Ha van, ugy tisztelettel kérdem a t. kereskedelemügyi miniszter urat, vajjon szándékozik-e a visszaéléseket elfojtani és e célból szigorú törvényes eszközökről gondoskodni?

- Jan. 19. Katholikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Márc. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Márc. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

A politika kulisszái mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, jan. 18.

Ez a hét a katolikus egyházzé, tehát azaz is kezdem.

Az autonómiákat tárgyalják. Mindannyian, a kik a tanácskozáson részt vesznek egyetértenek abban, hogy az autonomia szükséges, milyensége dolgában azonban annál élesebbek az ellentétek. De tompíthatók volnának, ha itt is, mint mindenütt másutt a kulissza nem játszana közre. Es ez az immár égetővé vált kérdés megoldásának elodázását czélozza, a mi a multakból ítélve ezuttal is sikerülni fog.

* * *

A közel multban ismét egy fontos egyház paedagogiai állás üresedett meg. **Fischer Colbrie** Agost praelátus kanonokot, a bécsi Augustineum igazgatóját a Pázmáneum rektorává nevezték ki. Helyét az Augustineumban hir szerint **Rott** esztergomi szemináriumi praefektus fogja elfoglalni.

Az erre vonatkozó kinevezések legközelebb meg történnek. Eppen ugy a budapesti papnevelő intézet rektorának személyére nézve is dönteni fognak nemsokára. Nagy a valószínűség, hogy **Walter Gyulával** töltik be.

* * *

Tisza Kálmán reaktiválását király ő felségének **Széchenyi Gyula** a személye körül való miniszter jelentette be. Az uralkodó erre így válaszolt:

— *Kérem tolmácsolja hívemnek, azon örvendek különösen, hogy a kerület »egyhangulag«* juttatta őt vissza a képviselőségbe.

* * *

A jövő hónapban ünneplik meg negyedszázados évfordulóját annak, hogy az akkori magyar ifjúság Konstantinápolyban **Abdul Kerim** pasának a török-magyar barátság megpecsételésétől diszkardot nyújtott át.

A krónika azt jegyezte föl ennek a találkozásnak az eredményéről, hogy a szultán fél millió frankkal fizette ki a dárdozó magyar ifjak kontóját. A fehér márványpalotában csak

pezsztöt ötven ezer palaczkával nyakaltak be a vendégek és rózsás kedvükben ugyanannyi önkéntest ígértek **Mihát** pasának.

Az öreg sejk akkoron visszaadta a látogatást és utjáról visszatérve, ugy referált az urának, hogy soha annyi deli és erőteljes férfit nem látott örjögenni, mint Budapesten.

Ha ezeknek csak fele neki rugtat a határnak, a halált megvető török katonák esletek a paradicsomtól és vele annyiszor tíz bájos hurritól, a hány ellenséget küldtek maguk előtt a másvilágra.

A magyar önkénteseknek azonban még csak színét sem látta a szultán és talán még ma is várja őket, ha ugyan azóta bele nem unt, mindazáltal a mostani jubiláris ünnepségre ide küldi a legkedvesebb emberét, a magántitkárát.

* * *

A parlament megkezdette ismét munkásságát és a pártkörök megélelnkülnek.

A szabadelvű pártkörben a bécsi híreket lesik a miniszterelnök állapotáról. Ez a párt annyira megszokta, hogy **Székely Kálmán** fejével gondolkozzék, hogy most fejetlennek éri magát, nem tudván közelében a vezért.

A függetlenségi párt várja, hogy **Székely** az osztrák szükséglovány dolgában nyilatkozzék és ehhez szabja majd magatartását.

A néppártra szintén irányadó lesz **Székely** nyilatkozata.

Abrudbányai küldöttség Tisza Kálmánál.

Budapest, jan. 18.

Abrudbánya és Verespatak választókerületének küldöttsége ma nyújtotta át a kerület ujonnan megválasztott képviselőjének **Tisza Kálmán**nak a képviselői megbízó levelet. A küldöttségnek, a melyet **Ebergényi Sándor** volt országgyűlési képviselőnk és **Molnár Albert** ev. ref. lelkész, választási elnök vezetett, tagjai voltak: **Nisky József**, **Boár Béla**, **Nalonszky Károly**, **Mózes Mihály**, **Képes László**, **Dávid Izsák**, **dr. Ligeti Lajos**, **Janó József**, **Vas Gábor**, **Kis János**, **Chirilla Ignác**, **Salamon Sándor**, **Otvös Márton**, **Seemann József**, **Biró Lajos**, **Kristó József**, **Gönczy Sándor**, **Dragán János**, **Imre Antal**, **Janky Kálmán**, **Tóth Kálmán**, **Bukanits**

Az irodaigazgató a dolgozó kabátjában ment haza s elhatározta, hogy ezután szerepet cseréltet a »két kabát«-tal.

Mikor pedig már mindenki utra készen állott, **Kelemen Ferencz** azt mondotta:

— Disznóság, hogy itt annyi a füst és a por! Ezt egy szegény gyenge leány nem bírja ki. Sohase bírja ki. Ezen változtatni kell, a komisz vicczeken is változtatni kell, a melyeket mindayájan mondani szoktunk és a sikamlós beszédeken, a melyek itt napirenden vannak.

Valaki azt kérdezte, hogy ismeri talán a leányzót.

— Nem, nem ismerem, mondotta, míg tekintetét vonzotta egy sugárnyaláb a gép csinos billentyűire. — De érzem, hogy szeretni fogom, s hogy ő szeretni fog, gondolta magában.

Aztán ott maradt, a mikor elmentek a többiek és előkereste a fiókból a törölközőt s gondosan letörülte vele az ablakpárkányról az oda hullott virágocskákat, a gépről a porszemetket, a melyek már is meglepték. Kinyitotta a felső atakablakot is, hadd áradjon be a tavasz lehellete, a friss és az illatos levegő.

Sőt nyitva hagyta az ajtót is és meghagyta a kapu alján a szolgának, hogy be ne merje tenni két óráig.

II.

Nagy köszönettel tartozom az irodaigazgató urnak, hogy nemcsak felvetett egy kérdést, a melyet nekem kellett volna tulajdonképpen érintenem, hanem valósággal ki is merített. Ez a nőemancipáció kérdése, a mely az első Remington-géppel s az első szoknyácskával szokott bevonulni a legsötétebb irodákba is.

Hogy pedig s napnál fényesebben kiderüljön az egész női nem gyöngesége, »**Jeneinek**« osztott ki minden vagy munkát.

Jeneinek nevezte a vén számár irodaigazgató után a többi is, kivéve **Kelemen Ferenczet**.

A mikor látták, hogy a »fellendülés«, a díszruhák, a kárpáztató szellemesség mind nem hatnak reá, megpróbálták fraternizálni vele.

A rézléniaju **Szabó József** levette a rézléniaját arról a bizonyos szegről s szabálytalanul akasztotta mindenféle szegre. Az asztalokon több lim-lom gyűlt fel, mint valaha.

Az irodaigazgató »két kabát«-ja ismét szerepet cserélt, sőt az egyik díjnok (a kinek a nevét kiméletből elhallgatom) azt is megtette, hogy egy délután, a mikor nem szoktak emberek járni be, ingujjra vetkőzött és ugy akart irni.

Kelemen Ferencz nagy titokban kihívta az előszobába s ott azt mondotta neki, hogy művelt embertől némely dolgokban sokkal többet vár az ember, mint a mit ő produkál. Külön-

ben tessék választani: vagy felveszi a kabátot, vagy olyan rugást kap, hogy »füstöl belé Európa«.

A mi Névtelenünk rövid gondolkodás után a kabátot választotta. Oda bent pedig azt mondotta, hogy **Ferencz** váltót akart vele aláírni. De ő nem tehette meg.

Legjobban bosszantotta **Ferenczet** azonban az irodaigazgató, a ki annyi munkát adott a szegény leánynak, mintha meg akarta volna vele ölni.

— Ez pimaszság! mondotta magában és én nem tűröm meg!

De nem igen van mód valamit tenni egy irodaigazgató ellen, ha irnok az ember. Annyit azonban megtehetett, hogy ő maga haza vitt a munkájából s éjjel is dolgozott, csakhogy nappal az irodában segítsen a lánynak.

Nincs lány a földön, a ki észre ne venné, ha szereti egy férfi. **Margit** is látta ezt; hálásan fogadta a védelmét, ha a többiek tolokodásukkal alkalmatlanságára voltak. Szerette is. De mindkettőjüknek sokkal több volt a dolga, semmint idejük lett volna bővebben foglalkozni a maguk személyével.

A mikor egy pár hét múlva rendre rájöttek az urak, hogy ez a leány sokkal tisztább gondolkodású, semhogy könnyű diadallal meg lehetne hódítani; mikor látták, hogy nem érti a kétértelműségeket: rendre közönyösekké vál-

György, Schmidt György, Koldován Gyula, Ááron Bálint, Dr. Dobos, Benkei Károly, Dózay Károly.

A küldöttség déli tizenkét órákor jelent meg Tisza Kálmán lakásán. Az ősz államférfi a mikor a fogadóterembe lépett, a hol a küldöttség reá várakozott, hangos éljenzéssel fogadták, melynek csillapultával Molnár Albert választási elnök lelkes beszéddel apostrofálta Abrudbánya képviselőjét. Kérem, ugymond, méltóztassék a megbízólevelet ép oly kegyesen fogadni, mint a milyen nagy lelkedéssel a küldöttség hozta. Szép beszéddel tolmácsolta ezután a választók örömet a felett, hogy a Gondviselés ezen tért szentelte ki arra, hogy Tisza Kálmánt visszaadhassák a képviselőháznak, a melynek mindig büszkesége volt és lesz. (Lelkes éljenzés.)

— Boldog vagyok, — így fejezi be beszédét — hogy mi, a kik a szabadelvűség zászlaját mindig hűségesen követtük, ezt a lobogót most egy vezérférfiúnak nyújthatjuk át, hogy azt fenn lobogtassa a király és a nemzet javára. (Lelkes éljenzés.)

Tisza Kálmán, a kinek hangján alig érzett meg a nemrégiben kiállott súlyos betegség, átvéve a mandátumot, így felelt:

Nagyon köszönöm először is a hozzám intézett szívélyes szavakat. Köszönöm azután lelkem mélyéből azon megbízólevelet, a melyet most átadtak: köszönöm, mint előttem nagybecsű bizalmuk jelét, és azért is, mert nem tagadom, jól esik nekem, hogy ezen megbízólevél erejénél fogva visszatérhetek arra a térre, a melyen több, mint negyven évig működtem (Lelkes éljenzés), bizony elég fáradsággal és munkával.

Különbben végtelenül sajnálom, hogy egészségem nem csak azt nem engedte, hogy felszólításuk vétele után megjelenjek a választókörületben, de még azt sem engedi, hogy most hosszabb fejtegetésekbe bocsátkozzam, vagy legalább, hogy a mai napot öökkel társalogva tölthessem. De remélem Istenől, hogy egészségem helyreáll és akkor kárpótolni fogom magamat, *elmegek t. választóimat meglátogatni* otthonukba (Felkiáltások: Hozza Isten!), elmegek, hogy személyesen szétnézve szerezzek magamnak tudomást arról, hogy *választókerületemnek mik volnának a valódi érdekei*, hogy ezután *célszerűbben szolgálhassam mindazon érdekeket*, a melyek az általános, az országos érdekek keretébe beleférnek. (Elénk éljenzés.)

Engedjék meg, hogy ezen egy pár rövid szót befejezzem köszönetem nyilvánításával, vegyék jó néven és közöljék küldőkkel is azon kívánságomat, hogy az Isten mindnyájukat, családjukkal együtt — a kiknek van — legjobb áldásával áldja meg. Magamat pedig tartsanak meg szíves jóindulatukban. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

A küldöttség délután Tisza Kálmán vendége volt a Hungária-szállodában.

UJDONSAGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

Ma tartja a Katholikus Szabad Liceum első előadását. Fölösleges azt bővebben ajánlanunk a közönség figyelmébe, hiszen a Katholikus Kör megmutatta eddigi ünnepélyeivel, hogy a magas irodalmi és művészi színvonalal akar hatni első sorban. Viszont a közönség is eddigi kitüntető részvételével megmutatta, hogy a katolikus kör fáradozásait méltányolni tudja s a közreműködőket tömeges megjelenéssel és nagy érdeklődéssel biztatja a további munkálkodásra.

Ma két előadás lesz. Dr. Kováts S. János irodalmi, dr. Némethy Gyula pedig művészeti tárgyról fognak igen érdekes előadást tartani. Az énekesek közül *Tucsek* Ferenczné kiváló művészetét régen jól ismeri a közönség s örömmel hallja minden fellépését; *Klusatsek* Margit és *Krüger* Jenő pedig, kiknek Nagyváradon ez lesz első nyilvános fellépésük hangversenyen, mindenben méltó művész-társai lesznek *Tucsek* Ferenczének.

A matiné a főgimnázium disztermében lesz d. e. 11 órákor. Részletes műsora a következő:

1. »A régi magyar katolikus irodalom.« Előadja: dr. Kováts S. János.
2. »Az ibolya álma.« Tompa Mihály költeménye. Zenéjét szerzette: *Bátky* Endre. Énekl: *Krüger* Jenő, zongorán kíséri: *Bátky* Endre.
3. »Időszerűtlenség a művészetben.« Előadja: dr. Némethy Gyula.
4. »Duett.« Énekl: *Tucsek* Ferenczné és *Klusatsek* Margit urhölgyek.

Lemondani, lemondani.

— Karezolatok a hétről. —

Minden harcznak béke a vége. De a magyar ember harcainak az a különös sajátossága van, hogy minket rendszeren nem a háboruban, hanem a békében vernek meg. Zrinyi Miklós diadalaira jött a vasvári béke, a kurucz daliák csatáira a szatmári megalkuvás, Görgei és Bem apó fényes győzelmeire az abszolútizmus és a kiegyezés.

Mintha kegyetlenül elpüfölt ellenfeleinket a zöld asztalnál megszánnók s aztán enyhítő körülményül fájó sebeikre flastromot raknánk — saját bőrünkől. Így kapták a horvátok a sukorói csufos vereségért mai hallatlanul tág autonómiájukat, az osztrákok a »tavaszi hadjárat« számtalan vereségéért, Buda ostromáért a hamisszámitáson alapuló kvótában fizetett adót, a nemzetiségek nemzeti egyházakat, mi pedig itt állunk, vérezve a sebekből, melyeket nem az ellenség ütött háboruban, hanem a melyeket goudos számitással, sebészi remekléssel mi metszettünk saját magunkon.

A háborut még csak elviselnők valahogy; hanem ha még sokat kell kibékülnünk, bizony megöli a béke a magyart.

Volt legujabban egy erős, szenvedélyes belháborunk: egyházpolitikai harcoknak hívják. Végigvittuk annyi szenvedéllyel, a mennyi csak a tüzes magyar lélekből kitelik. Jönne most utána a kibékülés az állam és az egyház közt, a melynek meg is találták szerencsésen a történelem lapjaira illeszthető címét: *katholikus autonomia* nével. Hanem hogy ez alá a cím alá micsoda szöveg jön, abban egyelőre nincs egyetértés.

Egyik résznek zászlajára ez a jelszó van oda iktatva: *jogszerűség!* Adjuk meg az államnak, a mi az államé, de a lelki ismerettől, a vallásszabadságtól se vegyük el, a mihez az államnak semmi köze.

Másik nézetet *Horánszky* fejtette ki. Egy szóban foglalható össze ez is: *Lemondani!* Lemondani még az iskoláinkról is! A szerb, az oláh Belgrád és Bukarest felé eped, a tót luteránusok, a szász atyafiak álmaikban magyart früstökölnek, ezeknek tehát adjunk jogokat és államsegélyt, hadd

tak iránta. Legelőször a mi Névtelentünk volt az, a ki napirendre tért fölötte.

— Ugy látszik, hogy szerelmes Ferenczbe, gondolta magában, s én nem vetek gátat a boldogságuk elébe. — A mi nem is volt ajánlatos.

Az irodában különben lassanként minden visszatért a rendes kerékvágásba. A tollak nyugodtan porozogtak s miközben ezer meg ezer akta született, hatott és szállt be sirjába, az irattár polczaira; a por csak úgy szállingózott pipa- és cigarettá-füsttel vegyesen az iroda levegőjében, mint régebben. Mindössze annyi volt a változás, hogy a furcsa anekdoták kimaradtak s olykor egy-egy kis virágcsokor árasztott alig észrevehető illatot az ablakpárkányról, a hol egy ivópohárban Margit megújította. S a gép fölébe a falra egy inczipenci kis tükör került akkora, mint egy anyagnak a tenyere. — No, ne éppen olyan kicsi anyagot értsünk, hanem a középnagyságukból.

Ezalatt megtudta Ferencz magától a lánytól, hogy Jenei Margitnak hívják (épen mint az ő hugát), hogy van apja, anyja s egy kis testvérkéje (a világ legdrágább gazemberkéje), a ki első gimnázista s elég fényesen bírja a latint. Megtudta, hogy a latin nyelv a föld legnehezebb tudománya. Es per mopsz és per tripsz megismerkedett a kollegium összes első gimnázistáival név és jellem szerint.

Mikor ennyire volt, napfényes szombat délután, miközben szokása szerint haza kísérté Margitot, megkérte a kezét.

Szerelmeiről nem igen volt szó köztük; tudták, hogy szeretik egymást.

A leány ráemelte okos szemét s azt mondotta, hogy így gondolta ő is, de . . .

Egy kis sétatérren mentek volt éppen át; leültek az egyik félreeső padra.

Ferencz papiroost vett ki a zsebéből s írta, a mit diktáltak.

— Apám, anyám s az öcsém: az három; a maga édes atyja, az édas anyja, a huga: az három, mi ketten: kettő. Irja: három, meg három, meg kettő . . .

— Három, meg három, meg kettő: nyolcz.

— Ugy van, nyolczan volnánk. — Azt hiszem, lehetetlen volna nagyobb nyemoruság nélkül négy szobánál kisebb lakást fogadnunk. Mondjuk különben, hogy elférnénk három szobában.

— Három szobás lakás: 350 forint olesón számítva.

— Háromszázötven.

— Menjünk tovább.

Hosszabb alkudozások, törlések és helyesbítések után a következő lista jött ki: *Egy hónapra:*

1. *Kiadások:* Szállás 29 frt 16 kr, fűszeres 20 frt, hus 21 frt (70 kr naponként), tej

9 frt, cseléd 3 frt 50 kr, ruha 16 frt (2 frt személyenként) fa 5 frt, (dohányra 2 frt volt irva, de végleg kihuzatott, nyugdíjilleték 2 frt, adó 1 frt 10 kr, tanítás díja a fiúnak (a leánynak ingyenes helye van) 1 frt, előre nem látható kiadások 3 frt, cipő 2 frt (24 frt egy évre), levonás a Ferencz fizetéséből 5 frt két évig. (Ez nem jön számításba.) *Összesen:* 112 frt 76 kr. — Leütve ebből az előre nem láthatókat (3 frt): 109 frt 76 kr.

II. Bevételek:

1. A Ferencz fizetése 45 frt.
2. A Margit fizetése 25 frt.
3. Rendkívüli bevételek — frt.

Összesen 70 frt.

Mondjuk, hogy mégis lehet rendkívüli bevételt csinálni: 10 frtot, összesen 80 frt.

Mutatkozik hiány 29 frt 76 kr.

Leüthető belőle 9 frt szállásból.

Mutatkozik végleges hiány 20 forint 76 kr.

— Ez annyira csekély különbség, mondotta Ferencz, hogy nekem nagy reményem van, hogy csak rendbe jöhetünk.

— Nem, nem, édes Ferencz. Láthatja, hogy várunk kell még.

bontogassák a magyar állam falait. A katolikus egyház ma is szenved a multak viharainak sebhelyei alatt, ezt tehát nem engedjük erőre kapni, sőt hasítsunk az ő testéből flastromot a haza ellenségeinek gyöngéd dédelgetésére.

Igy áll a helyzet és Horánszky beszéde meggyőzött róla, hogy autonómiánk nem lesz.

Olyan volt az a beszéd, mint a temetésre hívó harangszó. Szomorú, komor: temessük el tisztességesen a kath. autonómiát. Csináljunk belőle szép múmiát, hisz az egyiptomi hit szerint ugyanis csak azokra vár igazi dicső feltámadás. Legyünk mi is egyiptomiak, más szóval kifejezve mamelukok. Várjuk a feltámadást, de addig — lemondani, lemondani! . . .

*

S az egyiptomi múmiák immár 6000 esztendő óta várják a feltámadást. Meddig várjon a miniszteri asszisztenciával bebalzsamozott katolikus autonomia?

*

Különbözik más egyéb téren a haladás észlelhető mindenfelé. Szellemi téren a Katolikus kör agilis vezetősége olyan érdeklődést tudott felkeltetni a tudományok iránt, amint eddig mások hiába próbáltak megközelíteni is. A Katolikus Szabad Liceum decemberi fényes megnyitó matinéja után ma tartja igazi első előadását és pedig az előjelekből ítélve, ismét a legnagyobb sikerrel. A bál szezonban minden bálrendezés panaszokozik a közönség részvétlenségére; a katolikus bál rendezőségének pedig az ad gondot, mivel hálálja meg közönségének azt a páratlan érdeklődést, melylyel iránta viseltetik?

*

Maradjunk a közelben s mondjunk el még egy vig históriát, melynek színhelye a Szigligeti-színház igazgatói irodája volt a napokban.

Bejött a napokban egy atyafi és polgártárs Biharról. Találkozik a színház előtt egy nagyváradi hordár-polgártárssal s az imponálóan piros sapka előtt megemelve süvegét, tisztességtudóan megkérdezte:

— Nem tudja a tekintetes tiszt ur, hol van itt a csizmadia-szín?

A hordár-polgártárs igyekezett lehetőleg fensőségteljes arcot vágni.

— Miféle színt kérdez maga, barátom?

— A színt, ahol a majster ur lakik.

— Vagy ugy! Tudom már. Itt a színház, jöjjön, megmutatom, hová menjen, ott majd utbaigazítják.

A bihari polgártárs szerencsésen be is botorkált az igazgatóhoz, Somogyi Károlyhoz. Közben váltig csodálkozott rajta, micsoda szép csizmadia-színje van Nagyváradnak; az ember a nyakát is kitörheti a sötét lépcsőkön, míg az igazgató elé juthat.

Somogyi Károly nagyot nézett a jövőnyre.

— Mit keres?

— Baj van, majsztram. Kilyukadt utközben.

— Mi az ördög lyukadt ki?

— Hát ez la. Tessék megfoltozni.

Azzal leült a bársonyszékbe s egy sikerült nekifeszítéssel lerántotta — a csizmáját.

*

Ilyesmikkel is kell Nagyváradon vesződni az igazgatónak a 27. bírálatra váró dráma

mellett. De ő nem fogy ki a türelemből és esze ágában sincs Horánszkyval együtt felsóhajtani:

— Lemondani, lemondani!

Ne is tegye, hanem a helyett igyekezzék rendet csinálni a rendetlen társulatban. Mert a közönségnek még kevesebb kedve van a jó előadásokról lemondani, lemondani. *Aliquis.*

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.

Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.

—

* **Jézus nevenapja.** A r. kath. egyház ma, vasárnap családi ünnepet ül; Isteni megalapítójának névünnepe. Megüli e napot, mint annak a névnek ünnepe, a mely annyi áldást, jót hozott az emberiségre majdnem két ezreden át. A templomok megtelnek ájtatos hívekkel, kiknek nagyrésze a szentéjekhez is járul, hogy a búcsuban részesülhessen. A katolikus templomokban a szokásos időben ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek.

* **Báró Fejérváry Géza kitüntetése.** O császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben engedélyezte, hogy komlós-keresztési báró **Fejérváry Géza** tábornagy, magyar honvédelmi miniszter, a fejedelmi bolgár katonai érdemrend nagykeresztjé elfogadhassa és viselhesse.

* **Négy új egyetemi tanár.** A budapesti Tudományegyetem tanácsa legutóbbi üléséből előterjesztést tett a közoktatásügyi miniszternek négy rendkívüli tanárnak nyilvános rendes tanárrá való kinevezésére. Ezek a következők: dr. **Kiss János** hittudományi tanár, dr. **Szentmihályi Márton** a római jog, dr. **Király János** a magyar alkotmány és jogtörténelem, végül dr. **Knety Károly** a magyar közigazgatási jog nyilvános rendkívüli tanára.

* **A városi árvaház ügyei.** A nagyváradi városi árvaház igazgató-választmánya tegnap délelőtt a városi házban ülést tartott. **Rimler Károly** polgármester-helyettes elnökölt; jelen voltak: özv. des Echerolles-Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, Mezey Vilma, Darvassy Lajos, Molnár Lajos, Gábel Jakab, Bordé Károly gondnok és Lukács Odön jegyző. — A választmányi tudomásul vette a tanácsnak az árvaház czél szerű átalakításáról küldött átiratát. — Elfogadták a gondnok által előterjesztett számadást és a költségelirányzatot. A női választmány előterjesztést tett az árvaház belső ügyeire vonatkozólag s ezt elfogadták s köszönetet szavaztak. — Stark Gyula fardhatlan buzgalom fejtett ki az árvák karácsonyfájának felszerelése körül a gyűjtésnél s ezért jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki a választmány. Özvegy Tipanucz Imrénének két árva gyermekét és egy Puskás Gyula nevű árvát felvettek az árvaházba.

* **A posta-távirda köréből.** Keresztes Klára volt bezdi postamester hason minőségben Hagymádfalvára neveztetett ki. — Posta-távirda kiadókka képesítették a nagyváradi igazgatóság kerületében: Erdős Amália, Ficzey Aranka, Szabó Vilma és Zimmermann József. — Körörs-ladány községben az I. osztályu posta-távirda és távbeszélő hivatalnál megüresedett a postamesteri állás.

* **Megrugta a ló.** **Tóth Mihály** nagybirtokegyik kocsisának keze alatt hat kocsi való ló van. Folyó hó 15 én midőnitatta volna őket az egyik felrugott, a kocsi arczcsontját kirugta. Rögön orvosi kezelés alá vették a szerencsétlent, azonban félszemét valószínűleg elveszti a leggondosabb orvosi kezelés dacára.

* **Ítélet a Bischitz-ügyben.** A budapesti Tudományegyetem tanácsa tegnap mondott ítéletet az ismeretes Bischitz-féle ügyben. Megírtuk annak idején, hogy **Bischitz Andor** joghallgató, miután tanárai megbuktatták készületlensége miatt, durva szóval szitkozódott a vizsgálóbizottság előtt; sőt azzal fenyegetődzött, hogy revolvert fog a tanároknak, akik, ugymond, csak a jövedelmüket gyarapító leczkepenz miatt bántak ugy vele. Bischitz a rendőrségi eljárás elől külföldre utazott, ahol sokféle kalandja volt. Igy Milanóban találkozott állítólag **Kecskeméty Győzővel**, néhány nappal később pedig egy **Szücs** nevű utitársát a főváros sikkasztójának nézték a Budapestre Olaszországba küldött titkos rendőrök s ennek következtében **Szücsöt**, ezenkívül mint büntársait, **Bischitzet** s még egy fiatal embert letartóztattak. Az egyetemi tanács most közölte ítéletét **Bischitz Andorral**. Eszerint az **összes magyar egyetemekről és jogakademiákról való kizárásra ítélte Bischitzet**. Az ítéletet közölni fogják az **Ausztriában levő egyetemekkel** is, amelyek a magyar tudományos főiskolákkal való megövezésük értelmében szintén be fogják zárni kapukat a merénylő diák előtt. Azonkívül az ügyet valószínűtlen át fogják tenni a rendőrséghez, mely a maga hatáskörében szintén meg fogja büntetni **Bischitz Andort**. Ugyanebből az ügyből kifolyóan az elítelt diák **Béla** nevű testvérét, akinek a jelen voltak vallomása szerint szintén része volt a vizsgálóhelyiségben történt botrány előkészítésében és rendezésében, **kitiltották a budapesti Tudományegyetemről**. **Bischitz Béla** ma fönt járt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, hogy **Wlassics Gyulánál** az egyetemi tanács ítélete ellen szót emeljen; de nem beszélhetett a miniszterrel.

* **A Barátok temploma romokban.** Az olasz plébánia vagy köznyelven barátok temploma már egészen romban hever. A boltozat nagyon összehasonozott s mivel a hatalmas, régi épület közveszélyessé vált, bibornok ur **O Eminenciája** a lebontást elrendelte és a réginel tágasabb új templomot épít helyébe. A régi torony, mivel teljesen jó, megmarad. — A bontással már annyira haladtak, hogy alig pár méter magasságra állanak még a falak. **Gábor János** építő derék munkát végzett a régi épület lebontásánál. Igen nehéz, életveszélyes volt az összeropedezett nagyarányu boltozat leszedése, amely legnagyobb szakértelmet, körültekintést és elővigyázatot követelte. Es sikerült ezt a nehéz munkát minden nagyobb szerencsétlenség nélkül keresztül vinni; egyetlen kisebb sérülés történt, minden komolyabb következmények nélkül. A romjaiban is érdekes templom bontását állandóan sokan nézik.

* **A baromfiak tolvaja.** Valami pecsényére éhes atyafi ugyancsak megdézsmálta a tóttelki gazdasszonyok apró jószág állományát jan. 14—15 közötti éjjelen. Kétségkívül jó étvágya lehet, mint a következőkből kitétnik: **Kleska Pál** községi kovácstól elemelt 3 libát és négy tyukot, minthogy ennyiert nem tartotta érdemesnek Tóttelkre átfáradni, benézett **Putyer** óljába, a honnan 7 tyukot és egy kakast varázsolt el. A kakast nyilván azért, hogy a tyukok jól érezzék magukat idegen helyen. Oh, gondolta, nézzünk át **Mocsinka** szomszédhoz! Itt 4 tyukot harácsoltt össze. Végre befejezésül a szegény **Dudás**hoz is benézett s megfosztotta összes vagyonaól 2 drb. szép kendermagos jérczétől. Az asszonyok könnyezik az ellopott baromfiakat.

* **Tisztviselői állások beszüntetése Aradon.** Arad város közgyűlése egy bizottságot küldött ki, melynek feladata a tisztviselők munkabosztásának reformálása és a létszám szükséges redukálása a tisztújítás előtt. Február hóban lesz ott a tisztújító közgyűlés. Ennek legvégső ideje már, mert a pótdó emelkedésének csak takarékosággal vágthatják útját, miután a rossz viszonyok között a bevételek emelkedéséről szó sem lehet. Az említett bizott-

ság több tagjának az a nézete, hogy több tisztviselő állását be lehet szüntetni, miután a vezetésük alatti munkakör másfelé osztható be. Mindenesetre érdeklődéssel várható a bizottság munkája. Hasonló redukálás Nagyváradon is felférne, itt azonban a tanács csak a napidíjakon akar spórolni, mint az egyszeri ember a gyufán.

* A kém. A *Le Journal* című párisi újság szenzációs hírt röpit világgá. A francia újságnak *Nizzából* a következő táviratozzák: Itt egy veszedelmes kémkedésről készülnek a leplet lerántani. A beavatott körök az esetről még hallgatnak, mert a nyomozás nagy titoktartással folyik. Bár a részletek még hiányoznak, de annyit a legnagyobb valószínűséggel lehet mondani, hogy egy *előkelő nemesi származású* embert, aki *lész a porosz hadseregben, letartóztattak*. — Az ilyen magból, amit a francia újság óvatosan közöl, már nagy világra szóló események pattantak ki. A *Dreyfuspör* is így támadt. A mostani eset, hogy egy német katonatisztet francia földön kémkedésen kapnak rajta, még nagy bonyodalmakra vihet Franciaország és Németország között.

* A létről.

— Az álarcosbálók kora lejárt. Az emberek most már nem este, hanem nappal viselnek álarcot.

— Az osztrákok a kiegyezésben igazán *késhegyig* harcoltak Magyarország ellen. A miniszterelnököket is operáló késsel támadták meg.

— *Wlassics* Gyula muzeumokat csinál a vidékeken. A hol nincs a muzeumba való *értékes kézirat*, szívesen szolgál azzal is.

— A múlt napokban érdekes természeti tümenyt észleltünk: valósággal *hideg* volt.

— Hogy hívják a régi parókát?
— Óhaj.

Vallatásnál.

Bíró: Milyen vallásu?

Vádlott: Tót zember vagyok!

B: Nem értett meg, azt kérdeztem, hogy milyen vallásu?

V: Hát mondtam: tót!

B: (dühösen): Hát milyen templomba jár imádkozni?

V: Ság a mienkba.

Optikusnál. — Kérek egy jó nagyítóüveget. De olyan jól nagyítson, mint a minővel *Vészi József* a *Szell* Kálmán pattanását nézte.

Vizsgán.

Tanár: Mit csinálna, ha valakit dinamit a levegőbe röpitene?

Orvosnövendék: Megvárnám, míg leesne.

— A farsangnak sohase volt még olyan *nemzeti jellege*, mint most. Mert a mai pénztelen világban igazán *sirva vigad* a magyar!

Égszakadás, földindulás
Szell kebelén egy pattanás,
Zokogj te is, pajtás!

Vészi József.

— Magyarországon ijesztően pang az ipar. De elsősorban azért az ács-ipart kell föllendíteni. Az ácsoknak kell megcsinálni az új *vámsorompókat*.

(*Kakas Márton*).

* **Betörő** dijnok. Hódson még a múlt hónap elején nagy ijedelmet keltett, hogy a járásbíró egyik elzárt fiókját valaki feltörte és benne volt 440 korona készpénz ellopva. A csendőrök tüstént megindították a nyomozást, de a tettesnek nem tudtak nyomára jutni, két héttel a betörés elkövetése után különféle híreket suttogtak a járásbíró egyik dijnokáról *Simoncsics Mátyásról*. A

keringő hírek a hatóság fülébe is eljutottak s mikorra a csendőrök *Simoncsicsot* letartóztatni akarták, egyszerre csak nem találták meg. *Simoncsics* neszét vette ugyanis annak, hogy őt gyanúsítják a betöréssel és mert a gyanu alapos volt, elfogatása előtt keréket oldott. Most elrendelték országsszerte való körözését. *Simoncsics Mátyás* szigetszentmiklósi születésű 34 éves nős ember.

* **Vizkereszt** a románoknál. A gör. keleti és gör. katolikus egyházak ma ünneplik három királyok napját, *Vizkeresztet*. Az összes templomokban ünnepélyes istentiszteleteket tartanak; a szent mise után délelőtt vízszentelés, délután pedig vecsernye lesz.

* **Biharfüredi képes levelezőlapok.** A képes levelezőlapok kedvelőinek figyelmét felhívjuk arra a pompás anizht-kártya gyűjteményre, mely *Biharfüred* legszebb pontjainak látképeivel a napokban jelent meg s darabonként 5 fillér árban kapható *Kiss Dávid* üzletében. 16 darabból áll ez a képes levelezőlapgyűjtemény, köztük van a *Jadolina*, *Quasimodo*, *Szerená* vizesés, *Diana-berke*, *Golgotha*, *Szamos bazár*, *Jégbarlang* és stb. stb. egyszóval a biharfüredi legszebb kiránduló-helyekről vannak felvéve és e képek, melyek mind pompásan sikerültek, igen szép kivitelűek. Bámulatos olcsóságukat az a körülmény teszi lehetővé és indokoltá, hogy e képes lap eszköz és pedig igen alkalmas eszköz Bihar megye e gyöngyének a legszelebb körben való megismertetésére. Igazán óhajtható lenne, hogy megismerjék és felkeressék majd nyáron minél többen e ritka szép helyeket, amelyeknél szebbeket a messzi külföld is alig tud felmutatni; Magyarországon pedig hozzá fogható pompás vidék a Tátrán kívül egyáltalán nincs.

EGYESÜLETEK.

Betegsegélyző pénztári kiküldöttek választása. Az ipart. betegsegélyző pénztár tagjaihoz! A m. évi december 22-én megejtett választáskor pénztári kiküldöttek 18 oly egyén is választott meg, a kik szavazati joggal nem bírván, megválaszthatók nem lettek volna.

Ezeknek a megválasztás megsemmisítettét és ezek helyébe az I. fokú iparhatóság új választást rendelt el. Eneélfogva a 18 kiküldött választására határidőül f. évi február 2. napjának d. e. 10 óráját, helyül pedig a tűzoltó laktanya nagytermét tűztem ki. Az érdekeltek különösen figyelmeztetnek arra, hogy e választás a múlt évi december 22-iki állapot szerint, vagyis akként lesz megejtendő, hogy csakis azok választhatók meg és választói jogukat is csak azok gyakorolhatják, akik akkor a pénztárnak tagjai voltak. A választói joggal bíró betegs. pénztári tagoknál a m. évi december 22-iki állapot szerint összeállított névjegyzéke az ipartestületi betegs. pénztár hivatali helyiségében közszemlére kitétetett, melyet az érdeklődők, a hivatalos órák alatt megtekinthetnek s a meny nyiban az érdekeltek közül valakinek neve a jegyzékből kimaradt volna, e miatt az illető, a pénztár igazgatóságánál 8 napon belül felszólalhat. A választók felszólítanak végül arra, hogy a szavazás megkönnyítése végett betegsegélyző tagkönyvüket hozzák magukkal. Nagyváradon, 1902. évi január hó 16-án. *Bertsey György*, igazgatósági elnök.

ZENE ES MUVESZET.

Hangverseny a Kereskedelmi Csarnokban. Ma délután 4 órakor a *Szacsavay* szobor-alap javára ügyesen összeállított programmu hangverseny lesz a *Kereskedelmi Csarnok* összes termeiben.

A műsor a következő:

Biró János felolvassa *Ady* Endre költeményét.

2. Enek a *»Büvös vadász«* című operából éneklő *Szekely Anna*.

3. A gyermek bizalma. Szavalja *Kürti Margit*.

4. Szabad előadás. Tartja *Aczél Henrik* festőművész.

5. Enek a *»Kis szökevény«* cz. operából. Éneklő *Lányi Edith*.

IRODALOM.

Az Országos Pázmány-Egyesület legutóbbi választmányi ülésén több édekes ügy került tárgyalásra, illetőleg hozatott a nyilvánosságra. Így az egyesület vagyona szaporodott: *Orbay* Antal dr. Jász-nagy-kun-szolnok megyei nyugalmazott főorvos végrendeleti hagyatékából 400 kor. *Vasary* Kolos bihoros hercegprimás évi hozzájárulásként egy ezer koronás értékpapir. *Szt. István-Társulat* részéről 200 kor. — *Cziklay* alelnök megtette előterjesztését márczius első felében az egyesület tagjainak Rómába tervezett zárandoklatáról, melynek költségei a legminimalisabbak lesznek. Azonkívül elhatározták, hogy pályázatot tüznek ki a katolikus szépirodalom történetének megírására, illetőleg ennek megírása kapcsoltassék össze egy katolikus literaturai autológiával, melyet az egyesület honorálna, a Szent István-Társulat pedig kiadná, esetleg évi illetményül juttatná tagjai részére. A végleges döntést különben későbbre hagyták. A rendes évi közgyűlés napját *február 6-ára* állapították meg. Végül tagfelvétel következett. Rendes tagok lettek: *Bihar Jenő*, *Erdősi Károly*, *Tiló Károly* és *Zlamál Ágost*. Pártoló tagok: *Paál József* (Dombóvár) *Podolszky* Ferencz (Tornya), *Kanovick Béla* (Budapest), *Wenckheim Béla* gr. (Gerla) és az *alsó-aradi esperesi kerület*. (Követésre méltó példa!)

Szinnyei József és a vidéki hírlapírók. *Szinnyei József*, a kiváló tudóst a vidéki hírlapírók országos szövetsége átiratban üdvözölte 70-ik születése napja alkalmával. Az agg tudós a következő levélben köszönte meg a megleghangu üdvözlést:

Nagyságos Elnök ur!

A vidéki hírlapírók országos szövetségének közgyűlési határozatát, melyben születésem 70-ik évfordulójára szerencsekívánatait küldi, nagy elfoglaltságom miatt későn bár, de tiszta szívből és hálás érzelimmel köszönöm. Minden jó hazafinak buzó törekvése ott, a hova a sors helyezte, teljes erővel megfelelni hivatásának. En is ezt cselekszem mindaddig, míg a jó Isten a végső pontot nem helyezi munkámra. Szíves és hálás köszönetemet ismételve, magamat további nagyrabecsült emlékkébe ajánlva, kiváló tisztelettel maradtam nagyságodnak igaz híve:

Szinnyei József.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

d. u.: Szókimondó asszonyság.
Vasárnap: este: Csikós. (Szigligeti halálának évfordulója.)

Carmen.

Uralkodtak a hamis hangok. Tekintettel arra, hogy ezt a remek operát tavalyi eieg jó előadásban hallottuk, az idén haladást vártunk és sülyedést tapasztaltunk. Nem esoda, ha azt vettük észre legjobban, a miben eltért az idej előadás a tavalyitól: a hamis han-

gokat. Hamiskodtak Pintér és Lányi Edith, nem is egyszer, nem is csekélylyé. Pedig különösen *Pintérnek* kár volt ezt a különösen kitűnő szerepét a gondatlanul kivágott hibás hangokkal elrontania. Egyebekben pompás volt alakítása, különösen a játéka. Játékkal is énekel is, *Székely Irén* ragyogott; az este az ő ünnepe volt. Kitűnően hangjánál és kedvénél volt s valamennyi énekszámával valóssággal elbűvölte a közönséget. Szóló-szerepekben léptek fel, de nem a legjobb sikerrel *K. Bíró Anna* és *Vank István*. Mind a kettő a kar erősségei, de szóló-énekre nem igen alkalmasak. Űgyesen és biztosan énekel *Perényi*, a kinek azonban nehézkes játéka vált hátrányára. *Nyáray*, sajnos, vesztett a hangjából; remélhetőleg kellő kimélettel visszanyeri a régi erőit. Ugy hogy végigmenve a sorozaton, *Székely Irén*en kívül még csak egy kifogástalan alakítást találunk: *Székely Annáét*; de hogy ő se maradjon megjegyzés nélkül, nála azt kifogásoljuk, hogy kevésszer van rá alkalma nekivaló komoly énekszerepekben fellépni.

Igen jó volt a kar s a gyermekek felvonulása. A rendezés *Pintér* jó izlésére vallott.

— r.

Erdekes vendégfellépés Erdekes vendég szereplésre készül a színház. Egy fiatal talentumos művész, *Sarkady Adél*, ki most végezte a színésziskolát mutatkozik be Nagyvárad színházba járó közönségének. A fiatal szubrett-énekesnő kedden, 21-én a „*Baba*” című operettben fog fellépni és 23-án, a „*San-Toy*”-ban.

Szigligeti emléke. Ma, vasárnap Szigligeti Ede halálának évfordulóján Szigligeti-este lesz ismét a színházban. A „*Csikós*” kerül színre jeles szereposztásban. Az ünnepi előadás próbái már befejeződtek.

Hát a műsor? Tegnap mikor megnéztük a színházi hivatalos kommuniké kefelevonátát, kerestük rajta a rendes heti műsort. S találtunk a hétfő helyén egy hatalmas hirdetést meleg paplanokról, kedre cukrászsüteményeket ajánlt valaki, a szerdai nap helyét lefoglalta valami Gáspár-féle páratlan bajszkötő és így tovább. Ez a Somogyi Károly heti műsora, melyre nem is vesztegetünk több szót. Ajánljuk azonban az igazgató ur figyelmébe, hogy ez nem vall czéltudatos, komoly vezetésre a mit az igazgató ur ígért.

A komoly vezetés és a fegyelem, rend hiányát tegnap is tapasztaltuk, mikor a színlapra kiírt *Hunfi* helyett *Perényi* énekelte *Don José* szerepét, állítólag azért, mert egyik főszereplőnek *nem volt kedve* próbát tartani. A csere nézetünk szerint nem volt rossz s ez menti a rendetlenséget; de a fegyelem hiányát az efféle esetek nagyon is nyilvánvalóvá teszik a közönség előtt s ennek csak nem örül *Somogyi Károly* ur?

IPARÜGYEK.

Előjárósági ülés.

Az ipartestület előjárósága folyó hó 16-án, csütörtökön tartotta meg rendes havi ülését.

Az iparhatóság részéről jelen volt *Gerő Armin* főkapitány iparhatósági biztos. Az előjáróság részéről: *Bertsey György* elnök, *Andriska Károly*, *Milibák József* alelnökök, *Bodnár János*, *ifj. Cser János*, *Czeplédy Jeremiás*, *Hann Lajos*, *Hegedűs József*, *Kiss Károly*, *Lévai Márton*, *Mihálovits János*, *Spetkó Károly*, *Széles Lajos*, *Szűts Ferencz*, *Tarsoly Ferencz*, *Táray Sándor*, *Vlád Agoston*, *Voszka Ferencz*,

Weisz Károly és *Zsirkay Károly* előjárók, *Ujvári Vilmos*, *Tárnoki László* póttagok. *Iványi István*, *Peller Ferencz*, *Stagl Kálmán*, számvevők. *Jankovich János* ipartestületi főjegyző.

A december havi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki jelentés felolvasása után, a december havi pénztári jelentés terjesztett elő, mely szerint a bevétel 679 korona 90 fillér, a november havi maradvány 2885 korona, összesen 3564 korona 90 fillér. A kiadás 1226 korona 30 fillér, pénztári maradvány 1901. évi decz. 31-én 2338 kor. és 60 fillér volt.

A felolvasott 1901. évről szóló zárszámadások, vagyonmérleg, a számvevők jelentése a számadások vizsgálatáról, a közgyűlés elé terjesztendő jelentés elfogadtatik és a közgyűlés elé terjesztetnek.

A pénztárnok részére a felmentvény megadása javaslatba tétetett.

A közgyűlés elé terjeszteni határozattak még:

A tanoncok szökését korlátozó szabályzati javaslat, valamint a segéd munkásoknak nyújtandó munka előlegre vonatkozó szabályzat.

Megállapított a közgyűlés elé terjesztendő 1902-ik évben érvényesítendő költség előirányzat.

Az iparhatósági biztos közbejöttével tartott pénztári vizsgálat, átvétel és átadásról szóló jegyzőkönyv, egy a karácsonyi ünnepekre kiosztott segélyekre vonatkozó jótékonyági bizottság ülésének jegyzőkönyve felolvasásuk után tudomásul vétettek.

Az ipartestületek országos központi bizottságába kiküldöttkénti tagnak *Bertsey György* ipartestületi elnök választatott meg.

Az iparos tanonciskola igazgatóságának átiratára *Kiss Károly* előjáró által *Domokos Andor* tanár előadása ellen tett sértő nyilatkozatáért az előjáróság *Kiss Károly* eljárása feletti rosszalását mondta ki.

A menház alapjára *Laszki Armintól* 200 korona, *Kunz Gusztáv* és *Preis Illéstől* 30—30 korona adományért, valamint *Szodoray Lajos* nak a tanonciskola részére adott 3 rajztábláért köszönetet szavazott.

Küllös Sándor gubás iparos tandijhátrány leírása iránt beadott kérelme nem teljesítetett. 25 rendű számlára 464 kor. 14 fill. lett kiutalva.

Az ipartestület közgyűlése. A nagyváradai ipartestület január hó 19-én, illetve 26-án tartja meg rendes évi közgyűlést, a melyre a következő meghívót bocsátotta ki az elnök: Tisztelt Polgártárs, mint az ipartestület tagja felkérem, hogy az 1902. év január hó 19-ik, esetleg, ha a testület tagjai összességének legalább fele meg nem jelenne, akkor január 26-ik napján, bármelyik esetben délelőtt 9 órakor kezdődő s a tüzoltó-örtanya nagytermében tartandó rendes évi közgyűlésen megjelenni sziveskedjék; tisztelettel figyelmeztetjük, hogy az esetleg január hó 26-án tartandó közgyűlésre külön meghívó nem fog küldetni, — azonban a közgyűlés az alapszabály 11-ik §-a értelmében — tekintet nélkül a megjelent testületi tagok számára — mulhatatlanul meg lesz tartva. Tárgysorozat: 1. Az előjáróság jelentése az 1901. évi működéséről s a felmerült nevezetesebb mozzanatokról. 2. Az 1901-ik évi zárszámadás és vagyonmérleg. 3. Az 1901. évi pénztári számadásokról szóló számvevői jelentés és a pénztárnoknak megadandó felmentvényre vonatkozó javaslat. 4. Az 1902-ik évre érvényesítendő költségelőirányzat. 5. A tanoncok megszökését korlátozó szabály elfogadása iránti javaslat. 6. A mesterek által a segédmunkásoknak nyújtandó munka-előleg összegének szabályozása iránti javaslat. 7. Egy számvevő választása. 8. Oly indítványok tárgyalása, melyek az alapszabály 11. §-a értelmében, 8 nappal a közgyűlés előtt az előjárósághoz beadvá lettek. Nagyvárad, 1902. év január hó 3. Az előjáróság nevében: *Bertsey György*, ipartestületi elnök. *Jankovich János*, ipartestületi főjegyző.

MULATSAG

FARSANGI NAPTAR.

Jan. 25. Nőegylet táncestélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Febr. 1. Tisztviselők bálja.

Febr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.

Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.

Február 8. Katholikus kör bálja.

A Kath. Legényegylet bálja.

Jól sikerült, pompás mulatságnak volt színhelye tegnap este a „Zöldfa” nagyterme. A kath. Legényegylet rendezett egy kellemes táncestélyt, a melyet fesztelen jókedv, családias, kedves hangulat jellemez. A rendezőség tagjai mindent elkövettek, hogy a hölgyeket mulattassák, táncoltak fáradhatatlanul, szóval az előbbi egyleti mulatságok jó hírnevét megerősítették. A rendezés nagy munkájában tevékenyen vett részt *Pálffy Béla*, a virágzó egyletnek ügybuzgó igazgatója. A jó rendezésen kívül föltétlen dicséretet érdemel a kitűnő muzsika, melyet *Hamza Miska* zenekara szolgáltatott és *Maresch* vendéglősnek előzőkeny s jó kiszolgálása.

A kedélyes multság egyik érdekessége volt, hogy közbe-közbe, míg a tánc szünetelt, az egylet énekkara *Kalmár Illés* vezetésével szebbnél-szebb dalokat adott elő.

A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Leányok: *Bresz Róza*, *Bresz Mariska*, *Vizi Rózsika*, *Vecserek Francziska* (Bpest), *Nádasy Irén* és *Karolin*, *Tóth Mariska*, *Hotya Rózsika*, *Madarász Juliska*, *Rác Irmuska*, *Soós Jusztinka*, *Beke Juliska*, *Frans Gizella*, *Vásárhelyi Máriska*, *Meskó Anna*, *Fekete Mariska*, *Nagy Mariska*, *Kauczil nővérek*, *Zonda Mariska*, *Galló Róza*, *Demeter Jolán*, *Beczky Elza*, *Szilágyi Jozefa*, *Joó Karolin*, *Papp Mariska*, *Fásy Karolin*, *Plander Margit*, *Oláh Mariska*, *Oláh Terka*, *Baumeiszter Rózsi*, *Orbán Mariska*, *Vas Mariska* (Sarkad), *Huszty Vilma*, *Kauczil Juliska*, *Ujváry Eszti*, *Iványi Juliska*, *Diósy Juliska*, *Mogyorós Irma*, *Kertész Juliska*.

Asszonyok: *Rottensteiner Istvánné*, *Gózza Mihályné*, *Vizi Istvánné*, *Kalmár Illésné*, *Nádasy Lászlóné*, *Földes Józsefné*, *Pásztay Lajosné*, *Madarász Józsefné*, *Rác Józsefné*, *Nemes Lajosné*, *Soós Lajosné*, *Beke Gáborné*, *Pármos Józsefné*, *Vásárhelyi Györgyné*, *Vinkler Adolfné*, *Rokszin Lászlóné*, *Meskó Simonné*, *Fekete Józsefné*, *Beer Józsefné*, *Auláner Elekné*, *Nagy Károlyné*, *Kauczil Istvánné*, *Zonda Viktorné*, *Galló Lászlóné*, *Demeter Jánosné*, *Bocskay Istvánné*, *Rézan Józsefné*, *Dudás Kálmánné*, *Papp Lajosné*, *Plander Sámuelné*, *Oláh Jánosné*, *Szigethy Vilmosné*, *Hotya Jánosné*, *Huszty Péterné*, *Kauczil Lipótné*, *Ujváry Józsefné*, *Iványi Józsefné*, *Diósy Istvánné*, *Mokos Sándorné*, *Mogyorós Jánosné*, *Fehérváry Ferenczné*, *Kertész Józsefné*.

Mikor lesz a tüzoltó bál? Evtizedek óta a nagyváradai tüzoltó-egylet farsang utolsó vasárnapján tartotta meg az álarcos bálnak nevezett sokadalmát a Sas-szállodában, amely összességében és egészében szüknek bizonyult minden ilyen riccsaj alkalmával. Az idén azonban kimaradt a tüzoltó bál a Sasból, mert a farsang utolsó vasárnapján, február 9-ikén az ev. ref. hitközség tartja a Sasban mulatságát, a Zöldfát pedig a könyvnyomdászok vették ki e napra s azok tartják itt táncestélyüket. Így nincs hely a tüzoltó bálnak. A tüzoltók azért járják a házakat s gyűjtenek. Ha itt összejön a megfelelő összeg az egylet részére, a bál akár el is maradhat.

A tisztviselők bálja. A nagyváradai tisztviselők Outhona folyó évi február hó 1-ére tervezett nagyszabásu hangversenye helyett ugyancsak e napon a Sas-szálloda összes termében fényes táncestélyt rendez s arra a

meghívókat a mai napon ki is bocsátotta. A hangversenyre minden előkészület meg volt téve s az nagy sikert ígért, ámde ugyancsak február hó 2-ára a protestáns egyház hangversenye is ki lévén tűzve, nehogy ennek a sikere kockáztassék, a tisztviselők Otthona a hangverseny rendezését ez időszereint elejtette, ezzel szemben reménylik, hogy tánczelelők a farsang egyik legnagyobb sikerű mulatsága lesz.

NYILTTÉR.

Étterem és pilseni sörcsarnok!

Vau szerencsém a n. érd. közönség b. tudomására juttatni, miszerint a helybeli

Rimanóczy-szálloda éttermét

átvettem s azt teljesen **ujonnan helyreállítva február hó 1-én, szombaton este Bura testvérek zenekara közreműködésével**

ünnepélyesen megnyitom.

Ugy az étterem, mint a sörcsarnok fővárosias beosztása és a kiszolgálás előzenyességénél fogva az előkelő közönség találkozó helye leend.

Saját személyes felügyeletem mellett vezetett **magyaros konyhát, polgári**

Pilseni sört,

helybeli és érmelléki asztali és pecsenye borokat tartok s előre is biztosítom a n. érd. közönséget, hogy a Széchenyi-szállodában elköltött négyévi főpinczéri működésem ideje alatt szerzett jóindulatu bizalomra magamat továbbra is érdemessé tenni, mindig főczélom leend.

A n. érdemű közönség kegyes támogatását kérve, vagyok

26. teljes tisztelettel

KARNER GYULA,
vendéglős.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

68
— It tartom teára, — szólt, — Bigieléket és a férjemet várom. Tudja-e, — folytatta tovább, — hogy az egész város arról beszél, hogy jegyben jár Linettel? Együtt látták a színházban, a löversenyen, egyszóval mindentütt s ténynek mondják völegénységét.

— Ugy is van, — mondá a költő. — Hű, hogy ön tudja meg legelőbb, ennyi őszinteséggel tartozom.

Mária kíváncsi tekintettel emelte reá szemét:

— Minő örömhír! — kiáltott föl. — Isten adjon annyi boldogságot, amennyit Stas és én kívánunk!

— Olyan magányos életet éltem, — folytatta Zawilowski, — nem volt családom, anyám, testvéreim s szegény apám, mintha nem is lett volna, úgy, hogy szívem egész szeretete ebben az egy érzésben összpontosul.

— Igen, — szólt Mária, — ennek jönnie kellett. S fogadjon el egy őszinte tanácsot, amelyet anyám emléktönyvében olvastam: — Házassági frigyel nem azért kötünk, hogy boldogok legyünk, hanem, hogy a házasság szent kötelességeit teljesítsük; ha Isten boldogságot

ad, tekintsük azt ajándéknak, ingyen kegyelmének, amelylyel elhalmoz minket érdemtelenséket! — Ugy-e, minő egyszerű?

— Éppen mert egyszerű, erre senki sem gondol.

Mária arczán végigsuhant egy bánatos mosoly.

— Ha ezt tesszük életszabályuukká, — mondta aztán, — legalább békén van a lelkünk s ez a béke lehet derült vagy borongós, de mindenképpen tartós és zavartalan!

Lehajtotta fejét; a munkás kis kéz serényen huzta-vonta a fonalat s Zawilowski-nak úgy tetszett, mintha az a béke, amelyről beszélt, itt honolna az ernyős lámpa fénykörében s lassan áthatná az ő lelkét is.

Polanieczki Bigielékkal tört visza s Maszkóné fölvilágosítása alapján az ügyvédre kezdett beszélni. Elmondotta, hogy Ploszowska kisacszony végrendeletének a megsemmisítése nem megy könnyen, s hogy Maszkó az utolsó lehelletig viszi a küzdelmet.

— Ma jön haza Maszkó Pétervárról, — tette hozzá könnyedén, — a felesége már türelmetlenül várja. Maszkóné iránt eleinte ellenszenvet tápláltam, ma belátom, hogy jó és sajnálatraméltó asszony.

— Sajnálatraméltó? Miért? Férje még nem vesztette el a pert!

— Igaz, de az idejét folyton távol tölti s az asszony éjjel-nappal várja. Elfogult voltam iránta, de most igazán sajnálom.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ő Felsége Széllnel.

Bécs, jan. 18. (Saj. tud. távirata.)
Ő császári és apostoli királyi felsége ma délben meglátogatta Széll Kálmán miniszterelnököt, hosszabb ideig időzött és rokonszenvesen kérdezősködött állapotáról.

A csongrádi mandátum.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.)
Ma délben 12 órakor hirdették ki a Kuria határozatát. Elrendeltetett a vizsgálat annak bebizonyítására, hogy tényleg történt-e etetés és itatás; továbbá megfelel-e a valóságnak, hogy Hegyi Antal 320 választóját az etetés és itatás ürügye alatt őriztette?

Az alsó-idecsi zendülés.

Marosvásárhely, január 18. (Saját tud. táv.)
Alsó-Idecs község környékén erős buzgalommal dolgoznak a tagosításon, mely azonban az értelmetlen népnek sehogy sincsen innyére. — Már egy alkalommal távozásra kényszerítette a felbőszült nép a tagosító bizottságot, kik okulva a törtéteken, csendőrfedezet alatt mentek ma ki a felmérések eszközlése czéljából. Ugy látszik azonban, hogy a fanatizált nép dühét a csendőrfegyverek látása sem volt képes lehűteni, mert 200—300 ember botokkal, vasvillával felfegyverkezve követelték a kötelességteljesítő szakemberek kiadását s, erős hangu fenyegetésekkel akarták meggátolni, hogy a bizottság munkáját megkezdhesse.

A tagosító bizottság azonban bizva a csendőr fedezetben hozzáfogott a felméréshez. A nép ennek láttára dühordításban tört ki és megtámadta a bizottságot védő csendőröket, kik fegyverüket használták. Sortüzet adtak. S a zendülők közül számosan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 118.

Idénybérlet 106.

Ma, vasárnap, 1902. január 19-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

Szókimondó asszonyság.

Színmű.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

CSIKÓS.

Népszínmű.

S Z E M E L Y E K :

- Ozv. Karvasiné — — — Benkő Jolán
- Ormódy Asztolf — — — Pataky Béla
- Ormódy Bence — — — Szarvasi Sándor
- Kiss Bálint, parasztgazda — — — Bognár János
- Rózi, leánya — — — Örley Flóra
- Márton, öreg csikós — — — Peterdy
- András, bojtár — — — Pintér Imre
- Vámos, rektör — — — Füredi József
- Georges, Bence inasa — — — Bérczi Gyula

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepponokon este 6 órakor.

Holnap hétfőn, január 20-án

Buborékok.

Vigjáték.

KOZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A Tőzsde értéktőzsdéi —

Értéktőzsde.

Budapest, január 18.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	639.50
Államvasút	624.50
Rimamurányi	416. —
Magyar jelzálog	483. —
Nalgótárjani	—
Wagon-főkössén	—

Hataridők.

Budapest, január 18.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.93
Káposzta, repeső, aug.	—

Hivatatos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1902 január 18-án

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	95.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/2%	122.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120. —
Magyar földművelésügyi kötvény	95.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	101.60
Horvát-szlavónföldtelehermentési kötvény	95.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	182. —
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	150. —
Osztrák járdékpapírban	200. —
Osztrák járdék ezüstben	200. —
Osztrák járdék aranyban	220.25
Osztrák korona járdék	96.25
Osztrák áruasorsjegyek	146. —
Osztrák magyar bank részvény	16. —
Magyar hitelbankrészvény	666.50
Osztrák hitelintézet részvény	651.60
Párisi vista	95.20
20 frankos arany (Napoleonkor)	1102. —
Londoni arany	117.20
Londoni vista	289.20
20 márkás arany	24.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.

Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendszeresen nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhathatóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papiron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JANOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfons Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben

a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.	12. Bevételi } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási }
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek }
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Megholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papiron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Megholtak }	22. Egybekeltek }
	23. Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.

Elárasztva minden földicsért gyógyszerekkel tüdő és torokbetegnek, de egy szer sem áll »Pectora« fölé. A nagyszerű eredményeket a tüdő, valamint a torokbetegségeknek következő írások bizonyítják: (Az eredeti iratok mindenkinek megtekintés végett rendelkezésre állanak.)

M. B. igazságügyi tanácsos neje W.-ben: Ezennel tisztelettel kérek azonnal utánvételt 15 csomag Pectorát küldeni. A hatás mindig igen jó.

F. S. ur D.-ből: Szíveskedjék mindenesetre 20 csomaggal küldeni az ön theájából. Már a 3-ik csomagnál csodálatos hatást tapasztaltam és hiszem, hogy itt mindenkinek ajánlhatom.

Főt. A. S. lelkész ur R.-ben: Örömmel értesitem Ont, hogy theája egy 3 év óta nehéz tüdőbajban szenvedő 30 éves nőnél kitűnően használt. Az illető nem dicsérheti eléggé. Küldjön kérem prospektust, utasítást és 5 csomagot utánvételt egy idősebb ur részére saját czimemre.

Ch. R. betegápolónő B.-ben: Kérem azonnal a 3 küldemény »Pectorát.« A fiatal leány állapota nagyszerűen javul. Szeretnék alapos kurát végezni, azért kérem a 3 küldeményt. Ő ugyan azt hiszi, hogy már nem volna szükséges. Az Isten nagyszerű adománya részünkre a »Pectora.«

Hogy csakugyan valódi »Pectorát« kaphassunk, csak a **Diana gyógyszertárból** kérjük. **Budapest, Károly-körút 5. sz.,** honnan 3 koronás csomagokban küldik. 25.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedű és vonóképzítő.

Saját készítményű hegedűim!

Olasz és német hangversenyhúrok.

Mindennemű hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utca és Széchenyi-tér sarok

(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kitűnő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegeztetve a következő árban:

1. Ujbor (Nagyvárad karos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér pecsényebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebor 1 liter » 1 frt 20 kr.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítatok, 1/2 literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számíthatnak.

Telefon-szám 406.

230-17-0

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt

beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

226-0-162

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Uj kávé és tea-üzlet!

Uj kávé és tea-üzlet!

A t. közönség szives tudomására hozom, hogy Fő-utca Bethlen-ház Kiss David tőzsdéje mellett

fiumei és trieszti kávé- és tea behozatali üzletet

nyitottam és az alábbi árain tanúsága szerint, bármely külföldi áruházzal versenyképes vagyok.

1 kiló háztartási kávé 2.20 kor.

Árjegyzék:

1 kiló háztartási kávé 2.20 kor.

	korona
1 kilo Soerabaja aromaticus	4.—
4 és fél kilo postán bérmentve	17.—
1 kilo Cuba valódi válogatott nagyszerű	3.80
4 és fél kilo postán bérmentve	16.—
1 kilo Nyugot-indiai	3.—
4 és fél kilo postán bérmentve	15.—

	korona
1 kilo New Cuba	3.—
4 és fél kilo postán bérmentve	13.50
1 kilo Gyöngy Ceylon, ritka szép	4.—
4 és fél kilo postán bérmentve	17.—
1 kilo Gyöngy, nagyszerű	3.80
4 és fél kilo postán bérmentve	16.—

	korona
1 kilo Java Modjokerto, rostálva	4.40
1 kilo Java Menado	3.—

Fekete kávének:

1 kilo Mocca Brabatos	4.40
1 kilo Mocca Hodeide	4.—

A kávék úgy az 1 kilós, mint a 4 1/2 kilós postacsomagok zsákokban és ólomzárral vannak ellátva.

Kávéküldeményekhez 1/4 kiló legzamatosabb császárkeverék mellékelhető **3 koronáért**, ezenkívül ajánlom idej termésű legjobb **Chinai, orosz, Ceylon, Java és India teáimat.**

Kiváló tisztelettel

Diósy Mihály.